

۲۰۲۲/۰۱/۰۹

پوهاند محمد بشیر دودیال

پیشنهادی به حضور داکتر صاحب اشرف غنی

تقریباً سه سال قبل زمانیکه کشمکشهای سیاسی در کشور با داکتر صاحب محمد اشرف غنی در اوجش بود، و جناب محقق صاحب اخطار دادند که غنی را از ارگ بیرون میکند، حدس زدم که داکتر صاحب اشرف غنی بعد از رهایی از جنجال ارگ، حتماً دست به قلم برده خاطرات و تجاربش را با هموطنان شریک خواهند ساخت. در آن زمان بعضی مسایل مهم حکومتداری درکشور را پیشنهاد نموده بودم تا ایشان در خاطرات جدید شان بنویسند. البته مسایلی را که در آن وقت پیشنهاد نموده بودم غیر از آن چه بود که در کتاب (Fixing Failed States) نوشته بودند. وقتی در ماه اسد از کشور خارج شدند، قسمت دیگری از پیشنهاداتم را برای داکتر صاحب تقدیم نمودم تا تحلیل واقعی و علمی جامعه ی افغانی را بنویسند. شاید ایشان نخواهند که از بازیهای استخباراتی اندکی پرده بردارند، یا راز سقوط دولت را افشا نمایند، ولی لاقلاً ایشان تحصیل کرده رشته های بشر شناسی و اقتصاد اند. آنها مسایل اقتصاد و رفاه را بهتر توضیح داده میتوانند، پس نه به شکل فعالیت سیاسی، بلکه منحصراً در خاطرات. و عنوان کتاب یا نوشته های جدید شانرا (Failed States and Failed Leadership/Leaders) یا عنوان مشابه دیگری پیشنهاد نموده بودم. زیرا جوانان ما به چنین اثری نیاز دارند. از طرف دیگر زعمای کشورهای دیگر بعد از تقاعد یا خلع قدرت خاطرات شانرا مینویسند و اکنون این چنین خاطره نویسی به یک عرف تبدیل شده است.

در اوضاع خطیر کنونی هرکدام ماوشما در تصور و اندیشه ی آینده وطن و نسل فردای کشور میباشیم، اوضاع کشور و منطقه، باوجود تغییرات بزرگ و ناگهانی کماکان متشنج است.

مسایل spatial dispersion، اقتصاد منطقی و هایپرو پولیتیک مورد تمرکز و رقابت قدرتهای اقتصادی بزرگ است و موقعیت جیواکونومیک و جیوپولیتیک کشور ما در محوریت قرار دارد. مسایل بُعدفضایی عیناً مانند الکترومگنیتیزم و فزیک در اقتصاد و سیاست منطقی، در ارتباط با فعالیتهای اقتصادی (Economic Activities) قابل عمل اند. این موضوع فهم بلندی را ایجاب مینماید.

داکتر صاحب! میدانم شاید کاملاً خسته باشید، ولی انسان با احساس، آگاه و انکه خود را در حد اقل مفید به جامعه بداند نمیتواند به هیچ صورت در مقابل قضایای کشور، حتا در حالت که هیچ مسئولیتی دولتی ندارند، نیز بی تفاوت بوده نمیتواند.

از سرنوشت داکتر مصدق و سالوادور النده چه میتوان آموخت؟ نگارش نظر تان درین موارد نه تنها آموزنده، بلکه تثبیت کننده موقعیت کشور ما و رهبریت آن نیز خواهد بود.

آیا یک شخص آکادمیک که مصروف در مسایل تحقیق و تحلیل پرابلمها و ارائه تیوریهها بشکل لکچر اند، باید چگونه بتواند جامعه ی پر تلاطم و مردم نسبتاً از دانش محروم و کمسواد مانند افغانستان را رهبری سیاسی کند؟

با در نظر داشت انواع روشهای رهبری (leadership style) کدام نوع رهبری دکتاتوریا دیموکرات را در افغانستان بهتر میدانید و یا اینکه رهبری وضعیتی (contingency و situational) مناسبتر است؟

اخيراً اقدامات ایالات متحده، اقتصاد ترکیه را زیر فشار قرار داده است، آیا تاثیر چنین فشار را بالای افغانستان چگونه ارزیابی میکنید؟

تمرکز ناتو بر جنوب و شرق اقیانوس آرام بر افغانستان چه اثری خواهد داشت، در حالیکه هند، استرالیا و چین شریکان تجارتي افغانستان بودند. آفت منابع طبیعی (natural resources curse) افغانستان مانند نیجیریا واقعیت دارد و موضوع مدیریت آبهای افغانستان و استفاده از آنها چرا جنبه ی سیاسی و استخباراتی را اختیار نمود؟ به نظر میرسد امروز یا فردا کشورهای مانند ترکمنستان و قزاقستان که در عصر کمبود انرژی، دارای منابع کافی اند، به شکلی با آفت منابع گرفتار شوند، و افغانستان از نظر منابع آب، یورانیوم و سایر معادن ستراتیژیک آن! راه حل مدیریت تخصصی، ملی و مڈبرانه است و بس.

آیا تلاشهای مانند؛ ارتقای دموکراسی، تقویه نهادهای حقوقی- بشری-مدنی، مطبوعات و حقوق زن که ج. بوش روی آن تاکید میکرد ارزش خود را باخته؟ و یا اقلأ از نظر لفظی، بجایش مانده اند. تشنج های اداره بایدن و روسیه، خصوصاً روی موضوع اوکراین بر منطقه چه خواهد بود؟

به نظر امریکا چنین آمد که گویا افغانستان در آینده بحیث بازیگر ژئوپولیتیکی تغییر موقعیت بدهد، بنا پروژه علی البدل نظام جمهوریت را روی دست گرفت، خصوصاً زمانیکه بحثهای ابرو-ایشیا مطرح شد. آیا درین مورد به مردم چیزی روشنی خواهید انداخت؟

در مورد آینده اداره و مدیریت علمی و معاصر و حکومت خدمتگذار در افغانستان چه می اندیشد؟

اما فراموش نکنیم؛ تمام دوستان که قلم بدست دارند، درین موارد میتوانند نظرات شانرا ابراز نمایند. وضعیت کشور ما درین سالها وابسته به چنین مسایل است. خواهشمندیم غرض تنویر جوانان به چنین قضایا بپردازیم. این قلم نیز بعضی موضوعات فوق را تقدیم خواهد نمود.

به این اقتدا و اقتراح می پیوندیم!

زنده باد افغانستان واحد، مستحکم و مترقی.

برای مطالب دیگر پوهاند محمد بشیر دودیال روی عکس کلیک کنید